

TER ONDERTEKENING

Aan: MOCW en MPVO

DG Funderend Onderwijs

Van

Datum

27 november 2023

Referentie

42657338

Bijlagen

Verzamelbrief december 2023

nota

Verzamelbrief primair en voortgezet onderwijs december
2023

Beslisnota Verzamelbrief
december 2023

I – Rapportage KCHB kwalitatieve
verkenning motie Van Meenen en
Paul

II – Oberon monitor
hoogbegaafdheid

III – Rapportage Wachtlijsten in
het GO

IV – Eindrapport programma
Schoolmaaltijden

V – 2023 Monitor aanvullend
onderwijs

VI – Eindrapportage evaluatie
experiment teambevoegdheid

VII – Eindrapportage
doorstroomprogramma's vmbo-
mbo en havo-mbo

VIII – Rapportage pilots
praktijkgericht programma vmbo
(2022)

IX – Rapportage pilots
praktijkgericht programma vmbo
(2023)

X – Rapportage doorlopende
leerroutes VMBO-MBO 2014-2022

XI – Monitorrapportage segregatie
in het onderwijs 2024

XII – Cito Examenverslag 2023

Aanleiding

Voor het Kerstreces stuurt MPVO de Tweede Kamer een brief met daarin de stand van zaken van verschillende aangenomen moties en toezeggingen en de voortgang op een aantal thema's op het terrein van het funderend onderwijs. Met deze nota informeren wij u over de inhoud van de verzamelbrief en leggen wij u deze voor ter ondertekening. Het doel is om de brief in de week van 18 december naar de Tweede Kamer te verzenden, voor de start van het Kerstreces op 22 december.

Geadviseerd besluit

Wij vragen van u beiden akkoord op het volgende:

- Bent u akkoord met de inhoud van de verzamelbrief?
 - Alle passages hebben betrekking op de portefeuille van MPVO, passage 12 en 18 hebben ook betrekking op de portefeuille van MOCW.

Besluit MOCW:

- Bent u akkoord dat MPVO de verzamelbrief mede namens u ondertekent?

Besluit MPVO:

- Indien u akkoord bent met bovenstaande, vragen wij u de verzamelbrief te ondertekenen, mede namens MOCW.
- Indien u nog niet akkoord bent, ontvangen wij graag uw opmerkingen.

Wijzigingen en toevoegingen aan de brief

- Op donderdag 14 december, maandag 19 december en donderdag 21 december heeft u enkele wijzigingen verzocht in de brief. Hieronder vindt u een overzicht van de wijzigingen die zijn doorgevoerd naar aanleiding van uw opmerkingen.
- MOCW is akkoord dat u de brief namens hem ondertekent.
- In de brief zijn de volgende passages gewijzigd (wijzigingen in *track changes*) naar aanleiding van de opmerkingen van MOCW:
 - Passage 9 over motie Kuik/Kuiken en motie Westerveld over de aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag in het onderwijs.

- In de brief zijn de volgende passages gewijzigd (wijzigingen in *track changes*) naar aanleiding van de opmerkingen van MPVO:
 - Passage 1 over verduidelijking urennorm Lichamelijke Opvoeding.
 - Passage 2 over wiskunde in het vmbo.
 - Passage 3 over leerlingenvervoer.
 - Passage 4 over moties naar aanleiding van debat over Gomarus.
 - Passage 5 over goede voorbeelden continurooster op scholen.
 - Passage 6 over de verkenning van het verlagen van de leerplichtige leeftijd naar 4 jaar.
 - Passage 7 over resultaten verkenning over het aanmerken voltijd hoogbegaafdenonderwijs als speciaal onderwijs.
 - Passage 8 over de wachtlijsten in het gespecialiseerd onderwijs.
 - Passage 10 over aanmelding en toelating scholen.
 - Passage 11 over informeel onderwijs.
 - Passage 12 over het verankeren van verhalen over antikoloniale vrijheidsstrijders en verzetshelden in het onderwijs.
 - Passage 14 over onderzoek effectiviteit programma Schoolmaaltijden.
 - Passage 17 over de doorstroomprogramma's vmbo-mbo en vmbo-havo.
 - Passage 19 over de doorlopende leerroutes vmbo-mbo 2014-2022.

Datum

27 november 2023

Onderwerpen in de brief

Met bijgevoegde brief informeert u de Kamer over de onderstaande onderwerpen. Onder het kopje *Moties en toezeggingen* onderaan deze nota, vindt u de moties en toezeggingen die u met deze verzamelbrief behandelt.

1. Verduidelijking urennorm lichamelijke opvoeding
 - Het betreft een passage waarin u de Kamer informeert over uw plannen voor het verduidelijken van de urennorm lichamelijke opvoeding op de korte termijn via heldere communicatie richting scholen en op de lange termijn via een verduidelijking van de wet.
 - Afhankelijk van de parlementaire behandeling wordt gericht op inwerkingtreding van de Reparatiwet OCW op 1 augustus 2024.
2. Beproeven van het examenprogramma wiskunde in het vmbo
 - Het betreft een passage waarin u de Kamer informeert over de oplevering van een voorstel voor twee wiskundevakken op het vmbo en een zestal conceptexamenprogramma's door de vakvernieuwingscommissie wiskunde vmbo.
 - Ook neemt u de Kamer mee in de haken en ogen die verbonden zijn aan het voorstel en het verdere proces richting besluitvorming.
3. Leerlingenvervoer
 - Het betreft een passage waarin u terugkomt op de Verbeteragenda Doelgroepenvervoer en de mondelinge vraag van 17 oktober jl.
 - VWS heeft ambtelijk aangegeven dat ze het niet redden om de Verbeteragenda met uitgewerkte acties dit jaar naar de Kamer te sturen. Wel stuurt de staatssecretaris van VWS, ook namens uzelf en de

staatssecretaris van IenW, een brief met een overzicht van de thema's uit de Verbeteragenda en met uitlichting van de belangrijkste thema's.

Datum
27 november 2023

- Hierin komen ook de moties over het leerlingenvervoer terug, zoals het toezicht, het (regionaal en integraal) aanbesteden, contractmanagement en het beter op elkaar laten aansluiten van doelgroepenvervoer binnen de organisatie van gemeenten.
- De planning is om de Verbeteragenda met uitwerking van acties in het voorjaar van 2024 naar de Kamer te sturen.

4. Moties naar aanleiding van debat over Gomarus

- Tijdens het debat over de misstanden betreffende gedwongen uit de kast komen bij Gomarus Zaltbommel zijn twee moties van het lid Wassenberg (PvdD) ingediend en aangehouden.
- De moties roepen op tot compensatie van de leerlingen die getroffen zijn door de regering, en tot een plan van aanpak betreffende nazorg.
 - Twee van de drie leerlingen die het betreft zijn reeds gecompenseerd door het schoolbestuur. Een derde leerling heeft dit zelf (vooralnog) afgehouden.
- Plannen voor waarborgen voor sociale veiligheid zijn een verantwoordelijkheid van het bestuur. U geeft in de passage aan dat het aan de overheid is om een bestuur hier, waar nodig, op te wijzen, en dat dat in het geval van Gomarus ook gebeurd is.

5. Goede voorbeelden continuooster op scholen

- Het betreft een passage waarin u de Kamer informeert over de goede voorbeelden van het continuooster op scholen die zijn weergegeven op [Rijksoverheid.nl](https://rijksoverheid.nl).

6. Verkenning verlagen leerplicht naar 4 jaar

- Het betreft een passage over de verkenning van de verlaging van de leerplicht naar 4 jaar.
- U geeft aan dat u de Kamer begin 2024 verder informeert over de uitkomsten van deze verkenning.

7. Resultaten verkenning over het aanmerken voltijd hoogbegaafdenonderwijs als speciaal onderwijs

- In april 2023 is de motie van de leden Van Meenen en Paul (D66/VVD) aangenomen. De motie vraagt om onderzoek of het aanmerken van voltijd hoogbegaafdenonderwijs (hb-onderwijs) als speciaal onderwijs (so) structurele financiering, expertise, leerlingenvervoer en een dekkend aanbod zou waarborgen.
- De uitwerking van de motie is conform afspraak met uw voorganger, namelijk om een kwalitatieve verkenning met het veld uit te voeren. Dit is uitgevoerd door het Kenniscentrum Hoogbegaafdheid (KCHB) met diverse partners die betrokken zijn bij het onderwijs aan (hoog)begaafde leerlingen (met o.a. deelnemers uit samenwerkingsverbanden, oudergeledingen, beroepsverenigingen, opleiders maar ook schoolondersteuners en verenigde scholen gericht op onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen).

- Er is toegezegd om de Kamer in het najaar te informeren over de resultaten van het onderzoek van de motie. Met dit rapport en conclusie stellen we voor om de motie in deze voorliggende brief af te doen.
 - De uitkomst die uiteengezet wordt in de brief is in de kern dat volgens de meerderheid van de betrokken partijen het aanmerken van voltijd hb-onderwijs als speciaal onderwijs niet als een oplossing wordt gezien voor de ervaren problematiek en daarmee niet als wenselijk. Hieronder treft u de beknopte conclusies (zie bijlage I 'Rapportage kwalitatieve verkenning monitor (hoog)begaafdheid'):
 - Sec de aanmerking van voltijd hb-onderwijs als so zal niet leiden tot waarborging van expertise, leerlingenvervoer en een dekkend aanbod.
 - Daarbij zien de bevraagde partijen ook risico's, namelijk: het kan leiden tot vershraling van het aanbod en expertise van hb-onderwijs. De expertise van het so is onvoldoende toegerust. De expertiseontwikkeling van het (reguliere) onderwijs wordt ontmoedigd.
 - In de brief erkent u de problemen rondom het onderwijsaanbod voor (hoog)begaafde leerlingen, en dat u zich onverminderd zal blijven inzetten. Daarvoor wordt doorgegaan met de ingezette 10 maatregelen in de Kamerbrief van eind 2022, zodat er een passend onderwijsaanbod gerealiseerd wordt voor het hele begaafdheidsspectrum.
 - U licht toe welke maatregelen al genomen zijn om te zorgen dat middelen bij voltijd hb-onderwijs terecht komen teneinde een dekkend aanbod, en te zorgen dat er meer expertise in de regio aanwezig is.
 - U heeft in de notitie bij de brief aangegeven dat u het aanmerken als so wel als een mogelijke oplossing ziet. Het aanmerken als so brengt volgens het veld echter niet de gewenste voordelen, bovendien zien zij diverse nadelen en zelfs risico's.
 - Daarnaast merken wij beleidsmatig nog aanvullend op dat het aanmerken van voltijd hb-onderwijs als so een tegengestelde beweging is ten opzichte van inclusief onderwijs. Bovendien zal de doelgroep definiëren voor voltijd hb-onderwijs niet gemakkelijk zijn, indien deze weg wordt ingeslagen.
 - Wij kunnen u per separate nota of in een gesprek aanvullend informeren en deze aspecten nader toelichten. Wel zouden we de motie die verzoekt om een onderzoek hiernaar met deze brief graag afdoen.
 - Een terugvaloptie is om het verslag van de kwalitatieve verkenning mee te sturen in deze verzamelbrief, maar nog geen reactie en nadere toelichting te geven. Het is ook mogelijk de motie pas af te doen in het voorjaar (bijv. bij de Kamerbrief over de voortgangsrapportage Passend Onderwijs), maar daarmee komt u niet tegemoet aan de toezegging aan de TK.
8. Wachtlijsten in het gespecialiseerd onderwijs
- In de brief vindt u de resultaten van een peiling naar wachtlijsten in het gespecialiseerd onderwijs (meting oktober 2023). Het rapport wordt met de brief als bijlage meegestuurd. Het onderzoek zal worden voortgezet.

Datum

27 november 2023

- Op dit moment zijn we bezig met een aanbesteding voor een uitgebreider structureel onderzoek naar de wachtlijsten.

Datum

27 november 2023

9. Motie Kuik/Kuiken en motie Westerveld over de aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag in het onderwijs

- In de passage doet u de moties van de leden Kuik en Kuiken (CDA/PvdA) en van het lid Westerveld (GroenLinks) af. Ze gaan beide over de aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag (sgg) in het onderwijs.
- De moties vragen om een aanpak van sgg in het algemeen, om een normenkader m.b.t. sgg, om in beeld te krijgen wat de reden is van de stijging van het aantal meldingen van sgg in het onderwijs en om leerlingen en het onderwijs bekend te maken met procedures en functionarissen bij wie ze een melding kunnen neerleggen.
- De moties zijn langs de volgende lijnen uitgewerkt:
 - (1) Het Nationaal Actieprogramma Aanpak sgg en seksueel geweld.
 - (2) Er is een Alliantie tegen sgg in het onderwijs opgericht, die heeft een leidraad ontwikkeld en breed in het onderwijs verspreid waarin helder omschreven staat wat enerzijds de verplichtingen zijn en anderzijds wat aanbevolen wordt om sgg te voorkomen en om ermee om te gaan als er toch een incident plaatsvindt.
 - (3) De Alliantie heeft zich voorgenomen een veldnorm te gaan ontwikkelen: een richtlijn waaraan het onderwijsveld zich committeert en die een veilig, open en seksueel integer leerklimaat, waarin ieders wensen en grenzen worden erkend en gerespecteerd, als doel heeft.
 - (4) Er is een onderzoek naar sgg in het onderwijs uitgevoerd en begin juli naar de Kamer verstuurd.
 - (5) Het wetsvoorstel Vrij en Veilig Onderwijs.
 - (6) Verkenning van hoe de regels rondom de Verklaring Omtrent Gedrag in het onderwijs kunnen worden verscherpt.
 - (7) MOCW heeft een integrale aanpak voor sociale veiligheid gepresenteerd, een bestuursakkoord hoger onderwijs en wetenschap gesloten en stelt jaarlijks 4 miljoen ter beschikking voor aanpak sociale veiligheid in hoger onderwijs en wetenschap.

10. Aanmelding en toelating scholen

- Voormalig minister Wiersma heeft in de brief over kansengelijkheid afgelopen voorjaar een onderzoek aangekondigd naar centraal aanmeldbeleid bij gemeenten. Dit was op eigen initiatief, er is hiertoe geen verzoek uit de Tweede Kamer gedaan.
- Uit onderzoeken blijkt dat problemen rondom aanmelding en toelating soms voorkomen in gemeenten met scholen met over-aanmelding, maar dat de oplossing niet ligt in het aanpassen van wetgeving. We zien dat verschillende gemeenten hierover afspraken maken met hun schoolbesturen, bijvoorbeeld via een centraal aanmeldsysteem.
- Vanwege vrijheid van schoolkeuze voor ouders en omdat toelatingsbeleid een verantwoordelijkheid is van de schoolbesturen, lijkt de winst hier beperkt te kunnen zijn. Ons voorstel is daarom om deze toezegging niet uit te voeren.

11. Informeel onderwijs

- In de passage informeert u de Kamer over projectaanvragen die zijn ingediend in het kader van kwaliteitsbevordering. De aanvragen worden

nog behandeld waardoor we nog geen details kunnen delen met de Kamer.

Datum
27 november 2023

- Het gaat om uiteenlopende projecten, van modernisering van jongerenwerk van het type scouting tot de pedagogische en didactische versterking van vrijwillige moskeedocenten.
12. Update uitvoering motie over het verankeren van verhalen over antiekoloniale vrijheidsstrijders en verzetshelden in het onderwijs
- In het verslag van het schriftelijk overleg over de OCW-agenda tegen discriminatie en racisme van 10 juli 2023 is toegezegd dat u de Kamer in het najaar van 2023 informeert over de voortgang van de uitvoering van de motie van het lid Simons (Bij1) c.s. over het verankeren van de verhalen van antiekoloniale verzetshelden en vrijheidsstrijders.
 - Hierin is voorzien door de update op te nemen in deze verzamelbrief.
13. Gewijzigde motie van de leden Peters en Kwint over grafische rekenmachines
- In de passage informeert u de Kamer over de uitvoering van de motie van Peters en Kwint (CDA/SP) over de eisen aan grafische rekenmachines.
 - U informeert de Kamer over de uitwerking op de kortere termijn, waarbij het CvTE op Examenblad.nl voor de drie examenjaren 2024, 2025 en 2026 bekend heeft gemaakt welke grafische rekenmachines mogen worden gebruikt bij de centrale examens.
 - Daarnaast verwijst u voor de langere termijn naar de (lopende) vernieuwing van de examenprogramma's wiskunde in havo en vwo, welke zullen uitwijzen wat nodig is op dit gebied.
14. Onderzoek effectiviteit programma Schoolmaaltijden
- De resultaten van het onderzoek naar de ervaren effectiviteit van het programma Schoolmaaltijden zijn binnen.
 - De resultaten zijn positief; op het gebied van kansengelijkheid, armoedebestrijding en gezondheid worden duidelijke effecten ervaren door scholen en ouders.
 - Verder geeft u in de brief aan dat er enkele aanbevelingen uit het rapport komen en laat u weten dat u samen met uw collega's bij SZW en VWS zal bekijken hoe u deze meeneemt in de voortzetting van het programma Schoolmaaltijden in 2024.
15. Monitor aanvullend onderwijs 2023
- De monitor aanvullend onderwijs is voor de derde keer uitgevoerd. In de brief informeert u de Kamer over de resultaten hiervan.
 - De resultaten laten geen grote veranderingen zien ten opzichte van de vorige editie van de monitor.
 - De beleidsreactie is in lijn met eerdere uitingen van voormalig minister Wiersma over aanvullend onderwijs en met de oproep aan schoolbesturen die eerder gedaan is samen met de sectorraden.
 - Verder doet u de motie Ephraim (FvD) over de inzet van onderwijsbudget voor aanvullend onderwijs af.
16. Rapport teambevoegdheid 10-14 en besluit vervolg experiment

- U hebt recent besloten tot verlenging van het Experiment Teambevoegdheid 10-14 (zie bijgaande nota), om daarbij de doelgroep te verbreden en nieuwe onderzoeksvragen te stellen, gericht op sectoroverstijgend onderwijs in bredere zin.
- In de verzamelbrief biedt u het eindrapport van het onderzoek naar het experiment aan de Tweede Kamer aan en informeert u de Tweede Kamer over de verlenging van het experiment.

Datum
27 november 2023

17. Eindrapport doorstroomprogramma's vmbo-mbo en vmbo-havo

- Per 1 januari 2024 loopt de subsidieregeling doorstroomprogramma's vmbo-mbo en vmbo-havo af. Deze subsidie loopt sinds 2017 en is in de jaren 2018 tot en met 2022 gemonitord via het NRO.
- Onlangs heeft u de eindrapportage ontvangen (zie bijlage VI). Met de verzamelbrief stuurt u deze ter kennisgeving naar de Kamer.
- Het eindrapport is voorzichtig positief. Met de subsidie zijn bijna 800 doorstroomprogramma's opgezet.
- Scholen en leerlingen geven aan enthousiast te zijn, en bepaalde activiteiten lijken positieve resultaten op te leveren, maar daadwerkelijk grote effecten zijn niet altijd gemeten.
 - Dat heeft te maken met te lage deelnemersaantallen in het onderzoek, en mogelijk ook met de coronacrisis en de invoering van het doorstroomrecht (waardoor geen selectie meer plaatsvond op de leerlingen die naar de havo mochten).
- Daarnaast was onderdeel van de subsidie dat scholen het geld zouden inzetten voor kwetsbare vmbo-leerlingen die minder snel toegang hebben tot economische, sociale en culturele hulpbronnen vanwege hun achtergrond.
 - Scholen hebben de subsidie echter aangewend voor een bredere groep leerlingen, omdat zij het lastig vonden om te selecteren op achtergrond en de programma's nuttig vonden voor alle leerlingen.
- In het eindrapport geven scholen aan dat ze niet weten of ze de doorstroomprogramma's kunnen voortzetten zonder subsidie. Op het bestedingsplan VO is wederom 13,5 miljoen euro gereserveerd voor deze doorstroomprogramma's. Momenteel wordt gewerkt aan een nieuwe subsidieregeling met nieuwe accenten en voorwaarden die een sterkere nadruk leggen op wetenschappelijk effectieve maatregelen, bedoeld voor de brede groep leerlingen maar ook in het speciaal voor kwetsbare doelgroepen. Met deze nieuwe subsidie kunnen scholen hun doorstroomprogramma's inbedden. U ontvangt hierover te zijner tijd een beslisnota.

18. Rapportages monitor- en evaluatieonderzoek pilot praktijkgerichte programma's in vmbo gl/tl

- De NRO-rapportages zijn de eerste twee monitoren naar de pilot praktijkgerichte programma's in vmbo gl/tl.
- In deze monitoren wordt met name de beginsituatie van de pilotscholen beschreven. Gedurende deze beginfase werd duidelijk dat de beoogde invoering van het praktijkgerichte programma (het vak) en de nieuwe leerweg (de stelselwijziging) vanaf 1 augustus 2024 te ambitieus was.

- De stelselwijzing vergt de beantwoording van verschillende vraagstukken, waar op dat moment nog geen uitsluitel te geven was.
- In december 2021 is besloten om de nieuwe leerweg tot nader order uit te stellen.

Datum

27 november 2023

19. Evaluatie 'Doorlopende leerroutes vmbo-mbo 2014-2022'

- Het ministerie van OCW heeft de afgelopen 15 jaar door middel van verschillende experimenten gepoogd de samenwerking tussen het vmbo en het mbo structureel te borgen. Een betere samenwerking versterkt de aansluiting vmbo-mbo en voorkomt voortijd schoolverlaten.
- De scholen en instellingen hebben deze routes ingezet om te voorkomen dat kwetsbare leerlingen zonder startkwalificatie voortijdig het onderwijs verlieten. Met name leerlingen uit de basisberoepsgerichte leerweg hebben baat gehad bij het maatwerk van doorlopende leerroutes.

20. Onderzoek naar beleidsmaatregelen voor het tegengaan van segregatie

- Het betreft een passage over het onderzoek naar beleidsmaatregelen voor het tegengaan van onderwijssegregatie.
- U informeert de Kamer over het vervolg van het onderzoek, welke u beperkt tot de monitor.

21. Verslag centrale examens 2023

- Het betreft een passage over het verslag van het CvTE en stichting Cito over de examenperiode in 2023.
- Met deze brief biedt u dit verslag aan de Kamer aan.

Moties en toezeggingen

In de verzamelbrief behandelt u de volgende moties:

- Motie van het lid Wassenberg (PvdD) over de behoefte aan nazorg inventariseren van slachtoffers van een onveilig schoolklimaat.
- Motie van het lid Wassenberg (PvdD) over slachtoffers van het onveilige schoolklimaat compenseren voor kosten voor nazorg.
- Motie van het lid Peters (CDA) over voorbeelden in kaart brengen van scholen met een continuooster waarbij kinderen rustig pauze kunnen hebben.
- Motie van de leden Van Meenen en Paul (D66/VVD) over onderzoek naar het aanmerken van voltijdhoogbegaafdenonderwijs als speciaal onderwijs.
- Motie van de leden Kwint en Van den Hul (SP/PvdA) over monitoren van de wachtlijsten in het speciaal basisonderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs.
- Motie van de leden Kuik en Kuiken (CDA/PvdA) over een normenkader met betrekking tot seksualiteit en grensoverschrijdend gedrag.
- Motie van het lid Westerveld (GroenLinks) over het maken van sectorspecifieke afspraken over de aanpak van seksueel grensoverschrijdend gedrag.
- Motie van het lid Simons (Bij1) over het verankeren van verhalen over antikoloniale vrijheidsstrijders en verzetshelden in het onderwijs.
- Motie van het lid Ephraim (FvD) over een wildgroei aan commerciële aanbieders voorkomen.
- Motie van het lid Hagen (D66) over een aanpak voor het terugdringen van wachtlijsten in het speciaal onderwijs.

- Motie van de leden Peters en Kwint (CDA/SP) over de eisen die aan grafische rekenmachines worden gesteld voor langere tijd vaststellen.

Datum
27 november 2023

In de verzamelbrief behandelt u de volgende toezeggingen:

- Toezegging van de staatssecretaris van SZW om een adviesaanvraag te doen aan de Landsadvocaat met betrekking tot problematisch gedrag en informeel onderwijs.
- Toezegging over het laten landen van de afbakening van de begrippen anti-integratief, antidemocratisch en anti-rechtsstatelijk in een wetsvoorstel.
- Toezegging over het sturen van een brief aan de Kamer over de uitwerking informeel onderwijs.
- Toezegging dat de Kamer wordt geïnformeerd over de stand van zaken van wetsevaluatiebepaling van het besluit experimenten doorlopende leerlijnen vmbo-mbo 2014-2022.

Verder is in de brief een korte passage opgenomen over een aantal moties waarover u de Kamer dit jaar zou moeten informeren, waaronder die over het rommelpotje. U informeert de Kamer dit in de brief over passend onderwijs te doen die u in het eerste kwartaal van 2024 aan de Kamer stuurt. Daarnaast informeert u de Kamer dat u meer tijd nodig heeft voor het uitvoeren van de moties over identiteitsverklaringen.

Akkoord MPVO (met
opmerking) op nota
(24-10-23)

MPVO

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Digitale minuut

Onderwerp

Vervolg Experiment Teambevoegdheid 10-14 nota MPVO

Datum minuut	20-10-2023
Zaaknummer	1452299
Zaakhouder	1 - Persoonsgegevens
Directie	KENO

Paraferen 1 - Persoonsgegevens	Akkoord 18-10-2023 14:15:20	41816851-v19,41900452-v1
Adviseren 1 - Persoonsgegevens	Akkoord 19-10-2023 14:26:29	41816851-v23,41900452-v1
Adviseren 1 - Persoonsgegevens	Akkoord 19-10-2023 14:33:27	41816851-v23,41900452-v1
1 - Pers...	Akkoord 20-10-2023 07:07:44	41816851-v23,41900452-v1
1 - Persoonsgegevens	Akkoord 20-10-2023 10:08:19	41816851-v23,41900452-v1
Adviseren 1 - Persoonsgegevens		

Toelichting

Referentie	Titel	Opsteller
41816851	Nota MPVO Vervolg experiment teambevoegdheid 10-14-po-vo.docx	1 - Persoonsgegevens
41900452	2020.065 Dialogic - Oberon - Eindrapport evaluatie experiment teambevoegdheid.pdf	1 - Persoonsgegevens

TER BESLUITVORMING
Aan: MPVO

Kanselijkheid en
Onderwijsondersteuning

Van

[Redacted]

[Redacted]

1 - Persoonsgegevens

Datum

17 oktober 2023

Referentie

nota

Vervolg experiment teambevoegdheid leraren 10-14-
initiatieven po/vo

Bijlagen

I. Overzicht opties tot
verlenging 10-14

II. Eindrapport experiment
teambevoegdheid 10-14

Aanleiding

Aan het einde van dit schooljaar (2023-2024) loopt het Experiment Teambevoegdheid voor 10-14-initiatieven af. Het experiment loopt van 1 augustus 2020 tot en met 31 juli 2024. De Minister dient negen maanden voor het einde van het experiment (oftewel uiterlijk 31 oktober) verslag uit te brengen over de doeltreffendheid en de effecten van het experiment in de praktijk, alsmede een standpunt inzake de noodzakelijkheid om de onderwijsregelgeving aan te passen. In deze nota doen we een voorstel voor het vervolg.

Gevraagd besluit

- **We adviseren u het experiment Teambevoegdheid 10-14 te verlengen. Bent u hiermee akkoord?**

Recent is het eindrapport van het onderzoek naar dit experiment gepubliceerd (bijgevoegd). De onderzoekers die het experiment hebben gevolgd, adviseren het experiment om te zetten in wet- en regelgeving.

We adviseren u om nu in ieder geval te kiezen voor een verlenging voor maximaal 5 jaar. Dat geeft de mogelijkheid het experiment te verbreden en te verdiepen. We zouden hierbij de doelgroep kunnen verbreden en nieuwe onderzoeksvragen stellen, meer gericht op sectoroverstijgend onderwijs in den brede (niet beperkt tot 10-14-onderwijs) en met extra inzicht in de ontwikkeling van de onderwijskwaliteit en de ervaringen van leraren.

Alternatieve optie is om reeds te besluiten om over te gaan tot aanpassen van wet- en regelgeving. Het experiment wordt dan evengoed verlengd, totdat deze van kracht wordt. De opties worden in bijgaande tabel in beeld gebracht met bijbehorende afwegingen.

nee,
ik wil de-
missionaire
status.
Wab met.

Kernpunten

- Bij scholen en politiek leeft de wens om de overgang tussen po en vo voor leerlingen te verbeteren. Het experiment Teambevoegdheid 10-14-onderwijs is in augustus 2020 gestart en heeft een looptijd van 4 jaar. In totaal nemen 24 initiatieven deel, waarin circa 55 scholen samenwerken.
- 10-14-onderwijs biedt voor sommige leerlingen een oplossing in de overstap van de basisschool naar de middelbare school. Leerlingen krijgen binnen het 10-14-onderwijs meer tijd om te ontdekken wat ze kunnen en willen en wat bij hen past. Het gaat om leerlingen die meer maatwerk en kansen nodig hebben. Het 10-14-onderwijs biedt deze leerlingen een doorlopende leerlijn van het po naar vo door nauwe samenwerking in het onderwijsprogramma.

- Leerlingen krijgen vaak geen les in aparte vakken, maar in projecten, waarbij meerdere vakken gecombineerd worden (vakoverstijgend onderwijs).
- Het experiment Teambevoegdheid is vormgegeven om te onderzoeken of we vak- en sectoroverstijgend werken voor scholen kunnen faciliteren door middel van een teambevoegdheid. Dit was een vervolg op een eerder pilotonderzoek, waarbij bleek dat 10-14-initiatieven opliepen tegen bevoegdheidsregels. We gaan hier verderop in nota op in.
 - Een teambevoegdheid betekent dat in het team alle bevoegdheden die nodig zijn voor het onderwijs aanwezig zijn, zonder dat iedere les door een voor dat vak bevoegde leraar hoeft te worden gegeven. Het team is gezamenlijk verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs.
 - Hoewel dit voor meerdere vormen in het onderwijs mogelijk nuttig kan zijn, is voor het experiment is gekozen om (eerst) alleen 10-14-initiatieven toe te laten, omdat zij ervaring hebben met dit type onderwijs en er baat bij kunnen hebben. Het gaf een werkbare afbakening van de doelgroep. Daarnaast was het doel van het experiment immers ook 10-14 onderwijs faciliteren (de teambevoegdheid was het middel tot dat doel).
 - Het experiment is geïnspireerd op de aanpak bij het bevorderen van samenwerking vmbo-mbo (experimenten VM2 en doorlopende leerlijnen vmbo-mbo), waar goede ervaringen mee zijn opgedaan, en die al in 2020 zijn vertaald in de wet Sterk beroepsonderwijs.
 - Doelstelling van de beleidsregel is om te zien of een teambevoegdheid po- en vo- scholen zou helpen het sectoroverstijgend onderwijs goed vorm te geven, met behoud van kwaliteit. Eerder bleek uit onderzoek naar het 10-14-onderwijs dat de regelgeving rondom bevoegdheden knelt bij deze initiatieven.
 - Uiterlijk negen maanden voor het aflopen van het experiment moet OCW laten weten of het experiment gestopt wordt, verlengd wordt, of resulteert in aanpassing van de wettelijke voorschriften.
 - Uit het experiment blijkt dat de teambevoegdheid zorgt voor een betere doorlopende leerlijn, een betere overgang voor leerlingen en dat leraren die kiezen voor dit onderwijs de teambevoegdheid zien als een verrijking voor hun vak.
 - In algemene zin moet een keuze gemaakt worden tussen drie opties (zie bijlage voor een uitgebreid overzicht):
 - Verlenging van het experiment. Dit kan eenmalig voor een periode van ten hoogste 5 jaar. Een experiment is bedoeld om te zien of een beleidsvoornemen werkt, daarom vereist dit een nieuwe onderzoeksvraag.
 - Aanpassing van de wettelijke voorschriften. In dat geval kunt u besluiten de duur van het experiment te verlengen om de periode te overbruggen tot de inwerkingtreding van nieuwe voorschriften.
 - Aflopen van het experiment zonder vervolg, betekent dat we scholen moeten laten weten dat zij terug moeten naar de wettelijke situatie, zonder ruimte voor teambevoegdheid.
 - Bij vormgeving van het vervolg worden dan de sectorraden en de deelnemers van de ambtelijke Landelijke Werkgroep Bevoegd, met daarin ook vertegenwoordigers van de vakbonden en de lerarenopleidingen, geconsulteerd.

Financiële consequenties

Bij iedere optie geldt dat er geen financiële consequenties zijn. Bij besluit tot verlengen van het experiment, moeten wel opnieuw kosten gemaakt worden voor begeleidend onderzoek. De kosten zouden vallen in de periode tussen augustus 2024 en juli 2029. Te denken valt aan een bedrag van max. €100.000 per jaar (€500.000 totaal). Dit wordt alvast meegenomen als PM-post in de huidige actualisatie van de bestedingsplannen.

Toelichting

Waarom teambevoegdheid?

- De overgang van po naar vo kan een kwetsbaar moment kan zijn voor de ontwikkeling en het welzijn van leerlingen. Vaak gaat de overgang naar vo gepaard met een korte achteruitgang in leerprestaties. Meestal wordt die snel weer ingehaald, maar voor leerlingen met leerproblemen of minder ondersteuning vanuit huis blijft die vaak (*bron: Kennisrotonde*).
- Daarom is het van belang dat leerlingen zich snel thuis voelen op de vo-school, dat ze een goede relatie opbouwen met hun leraren en dat de pedagogisch-didactische aanpak aansluit op wat zij gewend zijn in het primair onderwijs (*bron: Kennisrotonde*).
- Vanaf ca. 2017 hebben enkele scholen het initiatief genomen om het onderwijs in de bovenbouw van het primair onderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs meer als één geheel vorm te geven, met als doel het optimaliseren van de schoolloopbaan van leerlingen.
- Dit noemden zij 'tienerscholen' of 10-14-onderwijs. In deze initiatieven wordt nauw samengewerkt tussen ten minste een po- en een vo-school, die samen het onderwijs organiseren voor leerlingen van 10 tot 14 jaar.
- Dit krijgt op verschillende manieren vorm en ieder initiatief heeft dit op zijn eigen manier ingericht. Vaak wordt het onderwijs thematisch gegeven. Veel initiatieven bieden maatwerk aan leerlingen, hebben oog op de brede talentontwikkeling en zetten in op gepersonaliseerd leren. Soms wordt gewerkt met verticale leeftijdsgroepen, over de schoolsoorten heen.
- De 10-14-initiatieven zijn in het Regeerakkoord van 2017 omarmd. Daarin werd aangekondigd dat er ruimte zou komen voor dit type samenwerking. Van 2017 tot 2021 zijn deze scholen daarom in een pilotonderzoek gevolgd. Deze initiatieven waren geen onderdeel van een experiment; de scholen dienden het onderwijs gewoon binnen de geldende wet- en regelgeving in te richten. Uit de pilot werd duidelijk dat een aantal knelpunten het voor scholen moeilijk maakte om sectoroverstijgend onderwijs aan te bieden, waarvan de regels rondom bevoegdheden een van de belangrijkste waren.
- Dit viel samen met een advies van de Onderwijsraad (Ruim baan voor leraren, 2018), die pleitte om ruimere onderwijsbevoegdheden in te voeren, geldig voor meerdere sectoren en (verwante) vakken, samen met specialisatiemogelijkheden, in combinatie met sterkere prikkels voor loopbaanontwikkeling op de werkplek. Daarom is het experiment teambevoegdheid voor 10-14-onderwijs gestart.

Wat zijn de bevindingen van het experiment met Teambevoegdheid 10-14?

Sinds de start van het experiment is onderzoek gedaan naar de manier waarop teambevoegdheid vorm krijgt en wat de ervaringen zijn met (de effecten op het onderwijs van) teambevoegdheid. Het eindrapport van het onderzoek is bijgevoegd bij deze nota. Dit onderzoek laat zien dat:

- Deze vorm van teambevoegdheid een belangrijke randvoorwaarde is voor scholen om sectoroverstijgend onderwijs te bieden voor leerlingen in de bovenbouw van het po en de onderbouw van het vo.
- Afhankelijk van de inrichting van het onderwijs, wordt teambevoegdheid benut om leraren over en weer lessen te laten verzorgen of om in gemengde groepen met po- en vo-leerlingen les te geven.
- Teambevoegdheid maakt het lesgeven aan heterogene klassen mogelijk en deze heterogene klassen zijn voor veel initiatieven de essentie van hun onderwijs. Zonder teambevoegdheid zou dat alleen mogelijk zijn met een dubbele bezetting waarbij zowel een vo- als een po-leraar voor de klas staat. Deze oplossing is zowel te duur als waarschijnlijk niet mogelijk met het huidige lerarentekort.

- Deelnemende leraren zijn tevreden over de samenwerking en vinden de uitwisseling een verrijking. Wel valt op dat het iets is waar leraren bewust voor kiezen (waarschijnlijk zijn er ook leraren die hier niet voor voelen).
- Door het werken met teambevoegdheid trekken scholen leraren aan die op deze manier verdieping en variatie in het lesgeven willen aanbrengen.
- Teambevoegdheid stimuleert de samenwerking tussen po en vo. Het versterkt de doorlopende leerlijn en de begeleiding van leerlingen.
- De onderzoekers constateren dat teambevoegdheid ervoor zorgt dat leraren breder kijken dan hun eigen specialiteit en dat dit positieve effecten op de onderwijskwaliteit heeft.
- Wel blijven nog enkele aandachtspunten bestaan: de cao's voor po en vo verschillen. Het verschil in arbeidsvoorwaarden wordt met dit experiment niet weggenomen. Met de recente investeringen en stappen die worden gezet richting één cao voor funderend onderwijs worden verschillen wel kleiner. Daarnaast is teambevoegdheid een maatregel die sectoroverstijgend onderwijs mogelijk maakt, maar die ook een behoorlijke investering aan de voorkant vraagt van scholen. Intensieve samenwerking en een gedeelde visie is belangrijk voor een succesvolle uitvoering.
- De onderzoekers bevelen aan het experiment teambevoegdheid te verlengen, vooruitlopend op wet- en regelgeving die dit permanent mogelijk maakt.
- Een andere aanbeveling van de onderzoekers is dat de inspectie opnieuw onderzoek gaat doen bij scholen die met teambevoegdheid werken. We kunnen dit opnieuw aan de inspectie vragen, zodat de aspecten die belangrijk zijn voor kwaliteitszorg goed in beeld gebracht worden in de periode voorafgaand van de wetwijziging.